

Sygn. akt IV U 1814/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Anna Guniewska
Protokolant:	st. sekr. sądowy Magdalena Rykała-Płodzień

po rozpoznaniu w dniu 26 czerwca 2019 r.

sprawy J. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o rekompensatę

na skutek odwołania J. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 27 sierpnia 2018r.

znak : (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt IV U 1814/18

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 26 czerwca 2019 r.

Decyzją z dnia 27 sierpnia 2018 r. znak:(...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., powołując się na treść przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz Rozporządzenia (WE) 883/2004 z dnia 29.04.2004r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego po rozpoznaniu wniosku z dnia 11 maja 2018r., przyznał J. S. emeryturę od dnia 26.07.2018r. W decyzji ZUS stwierdził, że wnioskodawca nie przedłożył prawidłowego dowodu na wykonywanie pracy w szczególnych warunkach w Państwowym Szpitalu (...) (lata 1982-1996) a także nie przedłożył żadnego dowodu na okoliczność takiej pracy w (...) Szpitalu (...) (lata 1996-1998). Ponadto ZUS w decyzji stwierdził, że udowodnienie takiej pracy jest warunkiem przyznania rekompensaty z tytułu utraty możliwości nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

W odwołaniu J. S. domagał się zmiany decyzji i przyznania mu rekompensaty w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach. Wskazywał, iż stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na oddziałach anestezjologii i intensywnej terapii jako lekarz.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wyjaśnił, iż wnioskodawca nie udowodnił w postępowaniu przed ZUS, że posiada okres pracy w warunkach szczególnych, przy czym ZUS nie uwzględnił okresów pracy:

- w Szpitalu (...) we W. od 15.11.1982r. do 15.12.1996r. na stanowisku lekarza i starszego asystenta, ponieważ świadectwo pracy w warunkach szczególnych wydane przez pracodawcę 1.09.2004r. nie wskazuje, że wnioskodawca wykonywał prace wymienione w Wykazie A, Dz. XII, poz. 1 załączonym do rozporządzenia z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,

- w (...) Szpitalu (...) we W. od 16.12.1996r. do 31.10.1998r. na stanowisku ordynatora, ponieważ wnioskodawca nie przedłożył świadectwa pracy w warunkach szczególnych na ten okres.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. S. urodził się (...)

Decyzją z dnia 22.08.2018r. znak: (...) -2018 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. ustalił J. S. kapitał początkowy. Na dzień 1 stycznia 1999r. okresy składkowe wyniosły 20 lat 3 miesiące i 11 dni, a nieskładkowe 5 lat 4 miesiące i 6 dni.

Decyzją z 27 sierpnia 2018 r. ZUS przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od 26.07.2018r. oraz stwierdził, że warunkiem przyznania rekompensaty jest udowodnienie, że wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych w wymiarze 15 lat.

Wnioskodawca w okresie od 15.11.1982r. do dnia 15.12.1996r. oraz od dnia 16.12.1996r. do 08.09.2004r. zatrudniony był na stanowisku lekarza. Początkowo pracował w Państwowym Szpitalu (...) we W. na stanowisku lekarz – młodszy asystent do dnia 30.06.1989r. lekarz asystent do dnia 18.04.1994r. , lekarz – starszy asystent do dnia 15.12.1996r. na Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii. Od dnia 16.12.1996r. na mocy porozumienia pracodawców, wnioskodawca rozpoczął pracę w (...) Szpitalu (...) we W. , początkowo jako lekarz – starszy asystent (do 08.06.1998r.) a następnie jako ordynator (do dnia 08.06.2004r.) i ponownie jako lekarz starszy asystent (do dnia 08.09.2004r.)

Na Oddziale Anestezjologii zajmował się znieczuleniami i narkozą , na Intensywnej Terapii opiekował się pacjentami w stanie zagrożenia życia. Bez względu na zajmowane stanowisko wykonywał te same czynności. Pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Zgodnie z pismem (...) Szpitala (...) we W., Sąd ustalił, że dokumentem potwierdzającym okres zatrudnienia J. S. jest świadectwo pracy z dnia 08.11.2018r. wskazujące zatrudnienie w okresie od 15.11.1982r. do 15.12.1996r. Zgodnie z tym dokumentem J. S. wykonywał pracę w szczególnych warunkach od dnia 16.11.1983r. do 15.12.1996r. tj. po zakończeniu stażu podyplomowego. W okresie od 15.11.1982r. do 15.11.1983r. ww. odbywał staż podyplomowy. Realizując program stażu w klinikach zabiegowych i zachowawczych nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych.

Tylko praca lekarza na oddziałach intensywnej opieki medycznej oraz anestezjologii jest pracą w szczególnych warunkach w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983r.nr 8 poz. 43 wraz z późn.zm.) jak i w świetle zapisów zawartych w wydanych na podstawie powyższego rozporządzenia tzw. zarządzeń resortowych. W załączniku nr 1 do przedmiotowego rozporządzenia zawierającego tzw. wykaz A – w jego dziale XII pod poz. 1 wskazano, iż do prac w szczególnych warunkach zaliczają się m.in. „prace na oddziałach: intensywnej opieki medycznej, anestezjologii, psychiatrycznych i odwykowych, onkologicznych, leczenia oparzeń oraz

ostrych zatruć w bezpośrednim kontakcie z pacjentami” W precyzującym rozporządzeniu zarządzeniu resortowym Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12.07.1983r. (Dz.Urz. (...) z 1983r., Nr 8 poz. 40) w wykazie A, dział XII, poz. 1 lit. a) wskazano zaś, że prace takie na oddziałach intensywnej opieki medycznej oraz anestezjologii wykonują osoby zatrudnione jako lekarz oraz pielęgniarka.

(Dowód: zeznania świadków W. G., B. K., M. K., J. Z., A. Ż., dokumentacja w aktach ZUS)

Powyższych ustaleń Sąd dokonał w oparciu o powołane dowody.

Sąd przyjął jako prawdziwe przeprowadzone w niniejszym postępowaniu dowody z zeznań świadków. Świadkowie współpracowali z wnioskodawcą w spornych okresach, a zatem mają wiedzę o tym, jakie stanowiska zajmował, a przede wszystkim jakie czynności wykonywał. Zeznania przez nich złożone zostały w rzeczowy i logiczny sposób, są wyczerpujące i wzajemnie się uzupełniają.

Sąd również dał wiarę dowodom z dokumentów, które nie budzą wątpliwości co do swej treści oraz formy. Zgromadzona dokumentacja –zgromadzona w postępowaniu przed ZUS, w zestawieniu z zeznaniami świadków dotyczącymi przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy w pełni dają podstawę do ustalenia charakteru czynności przez niego wykonywanych jak i ram czasowych pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie przedmiotem sporu między wnioskodawcą J. S. a organem rentowym pozostawało prawo do rekompensaty przewidzianej w przepisach ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2017, poz. 664 t.j.). Już w tym miejscu wypadnie przypomnieć, że emerytury pomostowe zapowiedziane w art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 t.j.) zostały wprowadzone do systemu ubezpieczeń społecznych przez ustawę o emeryturach pomostowych, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2009r. i dotyczą ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., a zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze. Zastąpiły one emerytury w niższym wieku przyznawane na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS pracownikom zatrudnionym w szczególnych warunkach pracy lub w szczególnym charakterze (art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS).

Z definicji ustawowej zawartej w art. 2 ust 5 ustawy o emeryturach pomostowych wynika, że przewidziana w niej rekompensata stanowi odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej. Przy czym jak stanowi art. 21 ust. 1 ustawy, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Równocześnie, a stosownie do art.21 ust. 2 - rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Powyższe przepisy muszą być odczytywane łącznie i rozważając prawo do rekompensaty nie można tracić z pola widzenia jej odszkodowawczego charakteru określonego powołaną definicją.

Z przytoczonej definicji rekompensaty jednoznacznie wynika, że ratio legis wprowadzenia tego rozwiązania było dążenie do wyrównania szkody poniesionej przez osoby legitymujące się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych, a nie spełniające innych warunków do przyznania im emerytury z tytułu takiego zatrudnienia, tj. zarówno emerytury w trybie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS jak i emerytury pomostowej (tak Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 13 października 2010r. III AUa 645/10, Lex nr 1643145). Innymi słowy można wskazać, że fakt wykonywania przez 15 lat pracy w warunkach szczególnych (niezależnie od innych warunków ustawowych) może skutkować uzyskaniem prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym lub zastępującej ją emerytury pomostowej lub rekompensaty, gdy nie ma się prawa do żadnego z tych świadczeń ze względu na zapisy ustawowe. Z definicji rekompensaty wynika, że jest ona kierowana do tych ubezpieczonych, którzy wskutek wejścia w życie ustawy o emeryturach pomostowych – zawężającej krąg uprawnionych do tego świadczenia w stosunku

do zakresu podmiotowego poprzedniej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze – i następnie brak możliwości skutecznego ubiegania się o emeryturę w wieku obniżonym przy wykazaniu spełnienia warunku wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze zawartej w art. 32 i 46 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – wobec wygaszania powyższego świadczenia – utracili możliwość ubiegania się o emeryturę z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, jak i dodatkowo nie nabędą uprawnień do emerytury pomostowej (tak Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w wyroku z dnia 23 listopada 2016r. III AUa 425/16)

Ustanawiając prawo do rekompensaty ustawodawca wprost wprowadził wynikającą z art. 21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych przesłankę negatywną, jaką jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W kontekście powyższego należy wskazać, że o nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, przewidujący powstanie prawa do świadczeń z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa. Nabycie prawa do świadczeń w tym do emerytury należy więc wiązać ze spełnieniem ustawowych warunków nabycia tego prawa i równocześnie nie można nabycia prawa utożsamiać z przyznaniem i wypłatą świadczenia, którą to kwestie reguluje art. 129 ust. 1 ustawy emerytalno - rentowej.

W konsekwencji powyższego zasadnym jest uznanie, że rekompensata nie przysługuje każdemu ubezpieczonemu, który nabył prawo do emerytury w wieku obniżonym niezależnie od realizacji takiego uprawnienia (podobnie w Komentarzu do art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych K. J. i I. J.). Powyższa teza ma swoją wagę dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy.

W ocenie Sądu Okręgowego, wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego w sposób niewątpliwy wskazują, że wnioskodawca wykazał fakt wykonywania pracy w warunkach szczególnych w okresie od 16.11.1983r. do 31.10.1998r. co nie daje wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Powszechnie przyjęte jest, iż praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu prac oraz w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów prac wymienionych w wykazach stanowiących załącznik do powyższego rozporządzenia (por. wyroki Sądu Najwyższego m.in. z dnia 19.09.2007 r., III UK 38/07, OSNP 2008, nr 21-22, poz. 329 oraz z dnia 22.01.2008 r., I UK 210/07, OSNP 2009, nr 5-6, poz. 75). Decydujące znaczenie w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji załączników do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. wyrok SN z 10.04.2014r. II UK 395/13, lex 1455235).

Nadto na dzień 1 stycznia 1999r. wnioskodawca posiada okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze ponad 25 lat – co potwierdza decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 22.08.2018r.

Tu należy podkreślić, że nawet jeśli by wnioskodawca udowodnił, że w całym spornym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych, to nie nabyłby prawa do rekompensaty. W takiej sytuacji nie będzie można uznać, że nie miał możliwości skutecznego ubiegania się o emeryturę z tytułu pracy w warunkach szczególnych – co jest warunkiem prawa do rekompensaty, albowiem posiada co najmniej 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w oparciu o art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł o oddaleniu odwołania z uwagi na jego bezpodstawność.